

СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА ВЛАСНИХ НАЗВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА США

Дослідження аналізує назви шкіл і садочків США та України з огляду на вплив мовної та культурної специфіки на їх вибір. Докладно розглядаються аспекти унікальності, конотації, мови, мотивованості, наявності номера закладу, релігійної складової, концептуальності для виявлення лінгвістичних, культурних та соціальних відмінностей у сприйнятті та найменуванні навчальних закладів обох країн. Проведено семантичний, структурний і синтаксичний аналізи назв закладів освіти.

Ключові слова: онім, ергонім, школонім, структурна схема, синтаксична модель, мотиваційна основа.

The study analyzes the names of schools and kindergartens in the USA and Ukraine in view of the influence of language and cultural specificity on their choice. Aspects of uniqueness, connotation, language, motivation, presence of an institution number, religious component, conceptuality for linguistic, cultural and social differences in the perception and naming of educational institutions of both countries are considered in detail. Semantic, structural and syntactic analyzes of the names of educational institutions were carried out.

Keywords: onym, ergonym, scholonym, structural diagram, syntactic model, motivational basis.

Актуальність теми. Дослідження сприяє поглибленому аналізу семантики та структури власних назв і допомагає розкрити

особливості мовленнєвої і культурної ідентичності кожної з вибраних країн. Детальне дослідження онімів на різних мовних рівнях допоможе краще зрозуміти соціально-політичні, культурні, історичні сторони життя певного соціуму.

Методи дослідження. Було використано описовий метод як основний, дескриптивний метод для детального опису та характеристики онімів, етимологічний метод — для вивчення походження та семантики власних назв. Зіставно-типологічний метод допоміг виявити спільні та відмінні риси власних назв на позначення закладів освіти на матеріалі англійської та української мов.

Результати дослідження. У контексті дослідження структури онімів ідеться про кількість компонентів, із яких складається назва. З огляду на кількісний склад назв дошкільних навчальних закладів в Україні вдалося виокремити: однокомпонентні (*Foxy*); двокомпонентні (*Be Happy*); трикомпонентні (*Orange Kids Space*); чотирикомпонентну (*Kyiv Montessori School Obolon*). Під час аналізу дошкільних навчальних закладів у США не було виявлено жодної назви, яка складалася б лише з одного компоненту, що зумовлено специфікою вказування рівня освіти, типу закладу або/та міста/штату/району розташування. За кількістю компонентів було виокремлено такі назви: двокомпонентні (*Hillside Academy*); трикомпонентні (*Montessori Country School*); багатокомпонентні (*Holy Rosary Bilingual Academy*). Порівнюючи компонентність назв у двох країнах, ми підсумували, що у США переважають багатокомпонентні назви, а в Україні навпаки обирають прості та лаконічні варіанти, що більше сфокусовані на унікальності.

Найпопулярнішою спільною морфологічною моделлю для садочків України та США стала — іменник + іменник (*Центр дитинства*, *Horizon School*). Однією з найпоширеніших синтаксичних моделей серед власних назв закладів дошкільної освіти України є просте іменникове словосполучення, що складається

з одного залежного слова, яке виражене самостійною частиною мови. У США поширені іменникові словосполучення, де стрижневий компонент поєднується з атрибутивним і локативним компонентами (*Woodinville Montessori School*) або є компонент-присвята (*St. Madeline Sophie Catholic School*).

З огляду на кількісний склад, серед шкіл України вдалося виокремити: однокомпонентні (*Діалог*); двокомпонентні (*Наше майбутнє*); трикомпонентні (*Монтессорі нової епохи*); багатокомпонентні (*Study Academy High School*). Заклади середньої освіти США було розподілено так: двокомпонентні (*Lakeside School*); трикомпонентні (*Concordia Christian Academy*); багатокомпонентні (*Hamilton International Middle School*).

Найпоширенішою спільною морфологічною моделлю для садочків України та США стало поєднання іменника пропріатива з іменником (*Eton School, Newton Kids*) і поєднання іменника пропріатива з прикметником та іменником (*Монтессорі нової епохи, Lynden Christian School*).

Було досліджено, що синтаксичні моделі, якими представлено назви українських шкіл, різняться за своєю структурою залежно від типу власності. Приватні школи — прості іменні словосполучення, державні — поширені іменникові словосполучення з різними компонентами (локативні, атрибутивні, номерні, присвята). Американські школи не мають кореляцій у назві, що були б спричинені типом власності, вони загалом вирізняються складною синтаксичною структурою — поширені іменникові словосполучення з поєднанням атрибутивних, локативних і компонентів-присвяти.

Семантичний аналіз власних назв садочків і шкіл дав змогу простежити взаємозв'язок між їхніми основними характеристиками й цінностями, демонструючи культурні та соціальні контексти. Власні назви закладів, відображаючи концептуальність і рекламну привабливість, часто містять асоціативні та конотативні компоненти, що базуються на фонових знаннях комуні-

кантів [2, с. 13–14]. Дослідники зазначають, що добір мотивуючих ознак визначається суб'єктивною оцінкою номінатора [1, с. 48]. Ергоніми є одиницями штучної номінації, що підкреслює їхню мотивованість з боку конкретного номінатора, водночас цей мотив може бути імпліцитним для інших учасників комунікації. Внутрішня вмотивованість ергонімів може бути нейтральною або конотованою, що впливає на їхню семантичну структуру. Таким чином, ергоніми відіграють важливу роль у формуванні іміджу та впливі на цільову аудиторію, відображаючи специфіку діяльності та цінності закладів [3, с. 39–40].

Під час аналізу назв дитячих садочків України щодо асоціацій, які вони викликають, вдалося виокремити тематичні групи: щастя, навчання та виховання, творчість і розвиток здібностей, зв'язок із природою (назви рослин, фруктів, погодних умов, тварин). Натомість серед назв американських закладів дошкільної освіти сформувати групи не вдалося через їхню семантичну одноманітність. Назви українських шкіл було розподілено за такими тематичними групами: наука та дослідження, творчість, зв'язок із природою (назви тварин, дерев, фруктів). Серед американських шкіл було виокремлено одну тематичну групу — зв'язок із природою через наявність інших компонентів у назві, які несуть у собі практичні значення.

Проведене дослідження також виявило відмінності у використанні локативного компонента. У США він широко застосовується як у назвах дошкільних, так і середніх навчальних закладів, незалежно від їхнього типу власності. В Україні тенденція використання локативного компонента поширена в назвах державних закладів освіти.

У США компоненти-присвяти широко використовуються в назвах як дошкільних, так і середніх навчальних закладів. Зокрема, до складу назв часто додають імена засновників, релігійних і політичних діячів, учених, активістів. В Україні ж немає

тенденції додавати до назв садочків компонент-присвяту. Проте в назвах шкіл цей елемент є доволі вживаним.

Було з'ясовано, що у США назви як садочків, так і шкіл часто містять компоненти, що вказують на релігійну належність, а саме до католицизму, православного християнства лютеранства, юдаїзму, баптизму та пресвітеріанства.

В Україні ж релігійні компоненти в назвах садочків зовсім не траплялися, а школи відзначилися належністю до православної церкви, хоча їхні назви не завжди прямо вказують на релігійність.

Список використаних джерел

1. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія: власні назви підприємств Закарпаття. Ужгород, 1999. 111 с.
2. Дука Л. І. Прагматичний матпотенціал онімів та способи його актуалізації в тексті : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.02 — «Російська мова» ; Дніпропетровський національний університет. Запоріжжя, 2002. 22 с.
3. Зимовець Г. В. Ергоніми та прагмоніми в структурно-семантичному та лінгвопрагматичному аспектах. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Філологічні науки. 2009. Вип. 20. С. 202–206.